

IV Kongres Rewitalizacji Miast i XIV Kongres Miast Polskich (Wałbrzych, 19-21 września 2016 roku)

Łukasz Sykała

mgr, Instytut Rozwoju Miast, Zakład Badań Procesów Rozwojowych, w Europie Środkowo-Wschodniej, lsykala@irm.krakow.pl

Agnieszka Dobosz

mgr, Instytut Rozwoju Miast, Zakład Badań Procesów Rozwojowych, w Europie Środkowo-Wschodniej, adobosz@irm.krakow.pl

Trzy dni, blisko pięciuset uczestników oraz ponad sto wystąpień poświęconych różnym aspektom procesu rewitalizacji – to niektóre ze statystyk opisujących IV Kongres Rewitalizacji Miast i XIV Kongres Miast Polskich, które odbyły się w dniach od 19 do 21 września 2016 roku, w odnowionych, postindustrialnych wnętrzach Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia w Wałbrzychu. Powyższe wydarzenia zostały zorganizowane przez Instytut Rozwoju Miast we współpracy ze Związkiem Miast Polskich oraz Miastem Wałbrzych. Kongres objęty został honorowym patronatem Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, jak również Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Tegoroczny IV Kongres Rewitalizacji Miast i XIV Kongres Miast Polskich zgromadziły szerokie grono uczestników zainteresowanych procesami rewitalizacji (m.in. przedstawiciele administracji rządowej, samorządów, środowiska naukowego, organizacji pozarządowych oraz podmiotów gospodarczych), stwarzając tym samym przestrzeń do dyskusji, a także wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu rewitalizacji miast i odnowy obszarów wiejskich.

Uroczystego rozpoczęcia obrad IV Kongresu Rewitalizacji Miast i XIV Kongresu Miast Polskich dokonali gospodarze wydarzenia – dr Wojciech Jarczewski (kierownik Instytutu Rozwoju Miast), Roman Szelemej (Prezydent Wałbrzycha), Andrzej Porawski (Dyrektor Biura Związku Miast Polskich) oraz zaproszeni goście honorowi – Andrzej Adamczyk (Minister Infrastruktury i Budownictwa), Jerzy Kwieciński (Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju), Tomasz Żuchowski (Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa), Paweł Chorąży (Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju) i Kamil Zieliński (Wicewojewoda Dolnośląski). Przedstawiciele kierownictwa Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministerstwa Rozwoju, w swoich wystąpieniach, zwrócili uwagę na istotne znaczenie procesu rewitalizacji w polityce przestrzennej oraz polityce rozwoju. Równocześnie Minister Andrzej Adamczyk poinformował o ustanowieniu nagrody Ministra Infrastruktury i Budownictwa za osiągnięcia w dziedzinie rewitalizacji. Na zakończenie

pierwszej sesji plenarnej, towarzyszącej rozpoczęciu obrad kongresu, miało miejsce wręczenie naród w konkursie na najlepszą pracę doktorską i magisterską o tematyce rewitalizacji. W kategorii prac magisterskich główną nagrodę otrzymała pani Władysława Kijewska, a wyróżnienie – pani Ewa Tomaniak. Z kolei w kategorii prac doktorskich wyróżnienie przyznano pani Agnieszce Janowskiej. Wszystkie nagrodzone prace powstały pod kierunkiem promotorów z Politechniki Poznańskiej. Wręczenia nagród książkowych, ufundowanych przez Wydawnictwo C.H. Beck, dokonali przedstawiciele kierownictwa Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa – Minister Andrzej Adamczyk oraz Wiceminister Tomasz Żuchowski.

Gościem pierwszego dnia kongresu był również Filip Springer, który wystąpił w roli keynote speakera w drugiej sesji plenarnej („rewitalizacja jako narzędzie zmiany”). W swoim wystąpieniu przybliżył uczestnikom przemiany architektoniczne i urbanistyczne, jakie zaszły w byłych miastach wojewódzkich, jako konsekwencje trzech przełomowych dlań wydarzeń (tj. uzyskanie statusu miasta wojewódzkiego w 1975 roku, utrata funkcji miasta wojewódzkiego w 1998 roku, a także wejście Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku). Po wystąpieniu Filipa Springera, jako koreferent, głos zabrał kierownik Instytutu Rozwoju Miast – dr Wojciech Jarczewski. Wystąpienia obu prelegentów stały się punktem wyjściowym dla ożywionej dyskusji z uczestnikami kongresu. Sesja plenarna zakończona została przez dr Karola Janasa, który zainaugurował działalność Obserwatorium Polityki Miejskiej – nowej inicjatywy badawczo-rozwojowej Instytutu Rozwoju Miast. Głównym celem działalności Obserwatorium Polityki Miejskiej jest wspieranie samorządów oraz władz krajowych i regionalnych w procesie zarządzania miastami i ich obszarami funkcjonalnymi.

Poza sesjami plenarnymi, w ciągu dwóch pierwszych dni kongresu, zorganizowanych zostało w sumie 28 pojedynczych paneli w ramach czterech sesji równoległych. Wystąpienia i dyskusje koncentrowały się wokół takich zagadnień, jak: wyzwania dla procesu rewitalizacji, diagnoza zjawisk kryzysowych

Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia w Wałbrzychu – miejsce organizacji IV Kongresu Rewitalizacji Miast i XIV Kongresu Miast Polskich
 Źródło: Oficjalny Serwis Miasta Wałbrzycha (<http://www.um.walbrzych.pl>)

Fotografia: Lech Kwartowicz

i delimitacja obszaru rewitalizacji, instrumenty ekonomiczno-społeczne w rewitalizacji, partycypacja społeczna oraz partnerstwo w rewitalizacji, wdrażanie programu rewitalizacji, praktyki projektowe w rewitalizacji, a także rewitalizacja i odnowa wsi. W ramach tych sesji toczyły się również obrady XIV Kongresu Miast Polskich, którego zakres tematyczny w całości sprofilowany został na problematykę rewitalizacji. Podczas Kongresu Miast Polskich przedstawione zostały pierwsze doświadczenia miast wyłonionych w konkursie „Modelowa rewitalizacja miast”, pilotowanym przez Ministerstwo Rozwoju. Przedmiotem dyskusji stały się również nowe instrumenty w rewitalizacji (tj. Specjalna Strefa Rewitalizacji i Miejscowy Plan Rewitalizacji).

IV Kongres Rewitalizacji Miast i XIV Kongres Miast Polskich zakończono sesją plenarną, która przybrała charakter panelu ekspertów, poświęconego skutkom wprowadzenia ustawy o rewitalizacji. Podczas panelu głos zabrali przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa (Michał Leszczyński) i członkowie Rady Naukowej IV Kongresu Rewitalizacji Miast (prof. Bolesław Domański, prof. Tomasz Parteka, prof. Jerzy Runge, prof. Krzysztof Skalski, dr Alina Muzioł-Węclawowicz, dr Aleksandra Jadach-Sepiolo). Również podczas tej sesji plenarnej miała miejsce ożywiona dyskusja prelegentów z uczestnikami kongresu, która stała się swego rodzaju podsumowaniem obrad.

Trzeciego dnia kongresu, jego uczestnicy mieli możliwość skorzystania z bogatej oferty wydarzeń towarzyszących, która obejmowała: konferencję dla doktorantów i studentów, wizytę studyjną, a także szkolenia z zakresu rewitalizacji. Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się wizyta studyjna. W jej trakcie, Mateusz Myktytyszyn, prezes Fundacji Księżnej Daisy von Pless, przybliżył uczestnikom obszary, jakie wybrane zostały do rewitalizacji w Wałbrzychu. Podczas wizyty studyjnej zaprezentowane zostały m.in. unikalne założenia

modernistyczne oraz układy ulic i ciągów komunikacyjnych Nowego Miasta, elementy i przestrzenie zrewitalizowane, jak również obiekty przeznaczone do odnowienia w najbliższym czasie.

Po raz pierwszy kongresowi rewitalizacji towarzyszyła konferencja dla doktorantów i studentów, podczas której młodzi badacze, zainteresowani szeroko rozumianą problematyką rewitalizacji, mieli okazję do przedstawienia wyników prowadzonych przez siebie badań oraz realizowanych prac dyplomowych.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedstawicieli samorządów oraz praktyków w dziedzinie rewitalizacji, w trzecim dniu kongresu przeprowadzone zostały szkolenia z zakresu rewitalizacji. Podczas tych szkoleń ich uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z różnymi praktycznymi aspektami procesu rewitalizacji, dotyczącymi w szczególności: diagnozy zjawisk kryzysowych oraz delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, partycypacji społecznej i partnerstwa w działaniach rewitalizacyjnych, procedury sporządzania i uchwalania programu rewitalizacji, a także jego wdrażania.

Ponadto podczas trwania kongresu zaprezentowane zostały dwie wystawy (tj. wystawa podsumowująca projekt „Quo Vadis, Gdańsku? mieszkańcy planują swoje miasto” i wystawa prac studentów architektury Politechniki Wrocławskiej), których treść oraz forma istotnie wzbogaciły całość wydarzenia.

IV Kongres Rewitalizacji Miast wraz z wydarzeniami towarzyszącymi dobiegł końca. Niemniej jednak poruszane w jego trakcie zagadnienia z pewnością jeszcze na długo zostaną przedmiotem dyskusji wśród osób zainteresowanych tematyką rewitalizacji. Mamy nadzieję, że kongres stał się nie tylko okazją do pogłębienia wiedzy i wymiany poglądów, ale również stworzył podwaliny dla wdrażania dobrych praktyk oraz inspirujących rozwiązań w zakresie rewitalizacji.